

Dyslexieprotocol Dynamiek Scholengroep.

1. Wat is dyslexie?

Dyslexie is een ernstige beperking bij het lezen en spellen van taal. Dyslexie is aangeboren en heeft niets te maken met intelligentie. Dyslexie kan de schoolprestaties ernstig belemmeren, waardoor deze kinderen op school dikwijls onder hun niveau presteren. Bij een vroegtijdig vaststellen van dyslexie en indien nodig, behandeling ervan, kunnen deze kinderen een aanvaardbaar niveau van technisch lezen, spellen en schrijven bereiken.

(Bron: Onderwijszorg Nederland).

2. Waarom een dyslexieprotocol?

Binnen Dynamiek Scholengroep is besloten dat alle scholen van de stichting op dezelfde manier te werk gaan bij de aanpak van kinderen met dyslexie. Leerkrachten en Interne Begeleiders (IB-ers) volgen dezelfde procedures bij het vroegtijdig signaleren en aanpakken van lees-, spelling- en schrijfproblemen. Het vroegtijdig signaleren kan veel frustratie bij kind en ouders voorkomen. Het protocol is ook van belang voor ouders van kinderen met leesproblemen. De scholen van Dynamiek Scholengroep laten hiermee zien wat ze doen om lees- en spellingsproblemen zoveel mogelijk te voorkomen of te behandelen. Ook kan de school aangeven wat ze wel en niet kan. Leidraad voor de school is hierbij het Protocol Leesproblemen en Dyslexie van Hanneke Wentink en Ludo Verhoeven (uitgave van ExpertiseCentrum Nederlands te Nijmegen).

3. Beleid Dynamiek Scholengroep.

Binnen Dynamiek Scholengroep is besloten dat er geen dyslexieverklaringen op school worden afgegeven op kosten van de school/het Bestuur.

In het basisonderwijs bestaat verder geen noodzaak een dyslexieverklaring aan te vragen. In het VO is de noodzaak pas aanwezig bij het eindexamen.

Als ouders toch een dyslexieonderzoek en -verklaring voor hun kind wensen, is dit hun eigen initiatief en komen mogelijke kosten voor hun rekening.

De Interne Begeleiders zijn in een driejarige opleiding dusdanig geschoold, dat zij dyslexie bij kinderen vroegtijdig kunnen onderkennen en in de meeste gevallen op de eigen school kunnen begeleiden. Het dossier dat hiervoor ten behoeve van de leerling wordt aangelegd voldoet aan duidelijke eisen, die samen met het Begeleidingscentrum voor Onderwijs en Opvoeding zijn opgesteld. IB-er en leerlingbegeleider van het BCO beoordelen samen het dossier en vervolgens wordt de leerling begeleid als zijnde dyslectisch. Zie bijlage 1.

Mocht blijken dat een leerling dyslexiebegeleiding nodig heeft, die de zorgmogelijkheden van de school overstijgt, dan betreft het waarschijnlijk een vorm van Ernstige Enkelvoudige Dyslexie (EED) of ernstige dyslexie in combinatie met andere problematiek(en).

In bovenstaande situaties wordt ouders geadviseerd om voor de diagnose en de behandeling een beroep te doen op Jeugdzorg. Via de gezinscoach en de Gemeente kan de toeleiding naar deze zorg worden aangevraagd. De verdere uitwerking hiervan is opgenomen in Bijlage 2: Factsheet Dyslexie t.b.v. gebiedsteams Horst aan de Maas.

Met de gemeente Horst aan de Maas is afgesproken dat scholen een goed onderbouwd dossier aanbieden als blijkt dat de ernst van de dyslexie de ondersteuningsmogelijkheden van de school te boven gaan. De ouders en school zijn vrij in het zoeken van een behandelaar.

Bij ernstige dyslexie waarbij sprake is van co-morbiditeit, kan gebruik gemaakt worden van het Zorgprogramma Informatieverwerkingsstoornissen dat uitgevoerd wordt door de Mutsaersstichting.

Met de gemeente Venray is afgesproken dat de scholen, na overleg met ouders, het dossier sturen naar een onderzoeker/behandelaar. De behandelaar zal de gemeente dan informeren over het resultaat van het onderzoek en de voorgestelde behandeling.

4. Doelen van de behandeling van dyslectische kinderen.

De behandeling van dyslectische kinderen is gericht op:

- Het weer krijgen, behouden en vergroten van het leesplezier.
- Het zo snel mogelijk bereiken van een zo hoog mogelijk niveau van automatisering van technisch lezen en spellen;
- Het kind helpen te functioneren op een didactisch niveau dat past bij zijn leeftijd en mogelijkheden. Het leren hanteren van digitale hulpmiddelen kunnen het kind helpen om toch op een leeftijdsadequate manier om te gaan met schriftelijke taal.
- Het voorkomen of beperken van sociale en emotionele problemen bij het kind door zijn dyslexie.

School ondersteunt de leerling hierbij door het realiseren van voldoende leestijd, het inzetten van ondersteunende middelen en materialen en het professionaliseren van de leraren.

Bij de centrale Eindtoets in groep 8 mag een gesproken versie worden aangeboden indien er een dyslexieverklaring aanwezig is. Het betreft leerlingen die in de reguliere lessen dus ook gebruik maken van digitale hulpmiddelen met de voorleesfunctie. Dynamiek Scholengroep neemt hierin ook die groep leerlingen mee waarbij een dossier aanwezig is dat voldoet aan de voorwaarden zoals in bijlage 1 beschreven is. Dit dossier is getekend door een psycholoog/orthopedagoog.

Bijlage 1

Overdracht van leerlingen naar het voortgezet onderwijs met een dyslexie indicatie

Dynamiek hanteert Dyslexie protocol (<http://www.dynamiek.nu/fileadmin/Handboek/354.pdf>)
Door Dynamiek scholengroep worden er dus in groep 7 geen onderzoeken meer afgenomen om leerlingen een Dyslexieverklaring te bezorgen t.b.v. het voortgezet onderwijs. Deze werkwijze wordt gehanteerd in Samenwerkingverband 3101; Primair passend onderwijs Noord-Limburg in samenspraak met het SWVB Voortgezet passend onderwijs Noord-Limburg.

Er is gezamenlijk een formulier (zie bijlage 1) vastgesteld om een goede overdracht te waarborgen voor leerlingen met dyslectisch kenmerken bij de overstap naar het Voortgezet Onderwijs.

(ruimte voor schoollogo)

**Formulier warme overdracht
dyslectische leerlingen
PO-VO.**

Zie ook de toelichting onderaan dit document!

Overzicht afgenomen toetsen en behaalde resultaten

Toets	Instrument	Afnamedatum	Uitslag/niveau	Opmerkingen
Signalering				
LVS Spelling				
LVS Begr. lezen				
LVS Rekenen				
LVS Techn. lezen	DMT-1			
LVS Techn. lezen	DMT-2			
LVS Techn. lezen	DMT-2			
LVS Techn. lezen	AVI			
Diagnostiek				
Leesvoorwaarden	Struiksmā/vdLey			
Techn. lezen	EMT Brus			
Techn. lezen	EMT Klepel			
Spelling	PI-dictee			
Belevingsonderz.				
Overige toetsen/onderzoeken				
Intelligentieonderz.*				
Pers.heidsonderz.*				
Logopedie *				
* Indien van toepassing				

N.B. Toetsen dienen actueel te zijn, laatste resultaten mogen niet ouder zijn dan 6 maanden (LOVS) en 2 maanden bij de andere toetsen !

Toetsen bij voorkeur aanleveren als PDF-bestand.

Verplichte bijlagen

Bijlagen	Aanw.
Actueel HGPD-formulier	
Uitgevoerde Handelingsplannen	
LVS longitudinaal overzicht lezen	
LVS longitudinaal overzicht spellen	

N.B. HGPD-formulier digitaal of als PDF-bestand aanleveren, overige bijlagen als PDF-bestand.

Vragen en antwoorden (verplicht).	
Hoe volhardde het probleem?	
Welke alternatieven zijn geprobeerd?	
Wie investeerde tijd?	
Hoeveel tijd?	
Wat/hoe wordt nu met de leerling gewerkt?	
Heeft de leerling zicht op zijn probleem en hoe ervaart hij dat?	
Is er sprake van samenhang met andere stoornissen (comorbiditeit)?	

Bovenstaand dossier is door school (IB-er) gecheckt met de BCO-leerlingbegeleider en akkoord bevonden.

Datum:	
Handtekening IB-er	Handtekening BCO-leerlingbegeleider.

Toelichting:

Eisen aan het dyslexiedossier bij die kinderen die geen verklaring van ernstige dyslexie hebben maar die op de basisschool wel als zodanig zijn begeleid.

1. Samenstelling van het dossier:

a. Ondertekende toestemmingsverklaring op het centrale overdrachtsformulier naar het VO (LDOS)

b. Actuele stand van zaken m.b.t. de leer-ontwikkelingsgebieden

- LVS: Spelling, Begrijpend lezen; rekenen, DMT
- Actueel Avi-niveau
- Extra toetsen: Klepel en EMT, PI dictee
- **Belevingsonderzoek.. bijv. LeesAttitudeSchaal / Aernoutse (= aanvulling)**

c. Longitudinaal verloop van ontwikkeling, (LVS, met daarin data / behaalde niveaus) met daarin liefst ook gegevens van Struiksma vd Ley.

- Als er eerder onderzoeken (intelligentieonderzoek/functieonderzoek) gerelateerd aan dyslexie hebben plaatsgevonden, deze gegevens aan het dossier toevoegen.
- Als er logopedische verslagen zijn, deze gegevens aan het dossier toevoegen.
- Een actueel HGPD formulier, waarin de meest recente ontwikkelingen verwerkt zijn.
- Actuele handelingsplannen/groepsplannen.

d. Wat heeft school gedaan aan de lees- spellingsproblemen van de leerling?

- Hoe volhardde het probleem?
- Welke alternatieven zijn geprobeerd?
- Wie investeerde tijd?
- Hoe veel tijd?
- Wat / hoe wordt momenteel met de leerling in kwestie gewerkt?
- En hoe ervaart de leerling zijn probleem sociaal?

2. Check met de BCO-leerlingbegeleider= verplicht!

- analyse van de gegevens (onderkende diagnostiek)
- comorbiditeit
- recente gegevens

IB-er en leerlingbegeleider BCO tekenen voor het dossier.

3. Basisschool zorgt voor warme overdracht van het dossier naar VO-school.

Bijlage 2

Factsheet Dyslexie t.b.v. gebiedsteams Horst aan de Maas

Oktober 2016

Aanleiding

Met de overdracht van de jeugdzorg naar de gemeenten zijn deze ook verantwoordelijk voor de geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen (J-GGZ). De J-GGZ werd voorheen bekostigd vanuit de Zorgverzekeringswet. Onder de J-GGZ valt een groot aantal stoornissen (onder meer ADHD, autisme, depressie, angststoornissen, eetstoornissen, verslaving, etc.), maar ook dyslexie. Bij dyslexie heeft het onderwijs nadrukkelijk ook een verantwoordelijkheid. Deze factsheet is bedoeld om voor wat betreft dyslexie duidelijk te maken waar het onderwijs en waar de gemeente verantwoordelijk voor is, welke afspraken we daarover met het onderwijs hebben gemaakt en hoe het proces is ingericht.

Dyslexie

Een kind met dyslexie heeft ondanks een normale intelligentie ernstige problemen met lezen en spellen. Bij dyslexie komen problemen met lezen en spellen meestal samen, maar soms ook los van elkaar voor. Het is een hardnekkig probleem dat zich voordoet bij alle vakken waarbij taalvaardigheid een rol speelt: Nederlands, andere talen, rekenen en wiskunde en de meeste bijvakken. Dyslexie wordt meestal binnen het onderwijs gesignaleerd. Het onderwijs is ook eerst zelf aan zet om ondersteuning te bieden bij lees- en taalproblemen.

De gemeente is pas in beeld als het gaat om kinderen met **ernstige, enkelvoudige dyslexie (EED)**.

Ernstig betekent dat de ondersteuningsvraag de eigen mogelijkheden van het onderwijs te boven gaat (zie volgende blok). **Enkelvoudig** betekent dat het kind naast de dyslexie geen ggz-stoornis, beperking of andere taal- of leerstoornissen heeft die belemmerend is voor dyslexieonderzoek en/of dyslexiebehandeling (co-morbiditeit). Voor kinderen bij wie sprake is van problemen naast de dyslexieklachten (bijvoorbeeld dyslexie in combinatie met ADHD of een spraak/taalstoornis) is een intensiever behandel-/begeleidingstraject nodig. In deze gevallen wordt eerst de bijkomende stoornis of beperking behandeld, voordat een kind in aanmerking komt voor een behandeling EED. Als de bijkomende problematiek 'onder controle' (al behandeld) is en niet de oorzaak is van de ernstige problemen met lezen en spellen, komt een kind wel in aanmerking voor een behandeling EED.

Verantwoordelijkheid onderwijs en gemeente

Het onderwijs is verantwoordelijk voor de signalering van en ondersteuning bij taal-/leesproblemen inclusief dyslexie. Het onderwijs is dus altijd eerst zelf aan zet en moet de ondersteuning bieden binnen de eigen mogelijkheden (eigen instrumenten passend bij het ondersteuningsprofiel). Pas als de ondersteuning vanuit het onderwijs aantoonbaar tekort schiet, is een onderzoek naar EED (en eventueel behandeling) aan de orde. Dat de ondersteuning vanuit het onderwijs tekortschiet, blijkt uit de onderwijsdossier (HGPD, e-scores). Als dat punt bereikt wordt, hebben IB-er en gebiedsteam (gezinscoach) afstemming, waarbij het gebiedsteam voortbouwt op het dossier van het onderwijs (we starten dus niet weer bij nul met een breed vraagverhelderingsgesprek). Uit de praktijk blijkt dat de gebiedsteammedewerkers zelden afwijken van het advies van de school en dat een onderzoek altijd leidt tot behandeling. We hebben daarom de volgende werkwijze afgesproken voor wat betreft nieuwe aanvragen voor dyslexie.

Werkwijze

De IBer van school verzorgt de aanmelding voor onderzoek voor voorkeur zorgaanbieder en zal ouders informeren over de procedure. Wij ontvangen via school de aanvraag inclusief de gegevens van de leerling: **BSN nummer**, naam, adres, contactgegevens, geboortedatum en voorkeur zorgaanbieder. Omdat het advies van de school altijd wordt overgenomen en er alleen maar kinderen worden voorgedragen die voldoen aan de criteria van EED score, voeren wij geen vraagverhelderingsgesprek. Dit betekent dat er ook **geen** (verkort) leefzorgplan wordt opgesteld. Hiervoor in de plaats zet de gebiedsteammedewerker de aangeleverde gegevens door naar de Backoffice.

Daarbij wordt ingeval van dyslexie altijd de productcode L0046 (Overige kindertijd 3.000 - 5.999 minuten) opgevoerd. In de 3.000 tot 5.999 minuten is naast behandeling ook onderzoek opgenomen. Dit betekent dat onderzoek en behandeling dus niet meer apart opgevoerd en gedeclareerd hoeven te worden. De gebiedsteammedewerker geeft via mail het akkoord voor de Dyslexie DBC door aan de Backoffice. De mail bevat tenminste de informatie die wij van school hebben ontvangen waaronder de

naam van de zorgaanbieder. De Backoffice klantmedewerkers voeren de voorziening op in Civision en sturen een beschikking naar de ouders en een opdrachtverlening naar de zorgaanbieder.

Na ontvangst van de opdrachtverlening kan de zorgaanbieder contact opnemen met ouders en het traject opstarten. In de beschikking vermelden we standaard de productcode L0046, inclusief omschrijving, en de naam van de zorgverlener. Hanteer hierbij de geldigheid van twee jaar, omdat een behandeling meestal langer dan een jaar duurt.

De hierboven beschreven werkwijze is de standaardwerkwijze. Als er in uitzonderlijke gevallen vanuit school aanleiding is om te overwegen een kind tussentijds aan te melden (dus voordat het onderwijsdossier met de vereiste scores compleet is), kan dat alleen met instemming van de aan school gekoppelde gezinscoach. Dit betekent dus dat de school de casus actief bespreekt met de gezinscoach en dat gezamenlijk gekeken wordt naar een passende oplossing. In deze gevallen is er dus voor het contact met de gezinscoach nog geen contact met een zorgaanbieder en worden er ook geen verwachtingen bij ouders gewekt.

De kosten van onderzoek en behandeling van dyslexie vallen onder de gemeente, maar alleen als daarbij aan de juiste voorwaarden wordt voldaan (het kind volgt onderwijs¹ en er is een voldoende onderbouwd dossier vanuit het onderwijs). Als niet aan die voorwaarden wordt voldaan en ouders willen toch zelf door met onderzoek, komt het voor hun eigen rekening.

Het voordeel van deze werkwijze is dat:

- Er recht gedaan wordt aan het zorgvuldige proces en opgebouwde dossier binnen het onderwijs;
- Ouders niet lang hoeven te wachten tot onderzoek en behandeling gestart kunnen worden. Na het oordeel van de school volgt immers een kort, puur administratief proces bij de gemeente;
- Er duidelijkheid is voor onderwijs, aanbieder en gemeente over ieders rol;
- Onderzoek en behandeling elkaar meteen kunnen opvolgen zonder administratieve tussenstap;
- Er duidelijkheid is over het product en de bijbehorende productcode.

¹ In het verleden gold ook het criterium dat kinderen in de leeftijd van 7 tot en met 12 jaar moesten zijn om in aanmerking te komen voor onderzoek en behandeling. Wij willen dergelijke harde grenzen niet hanteren, maar in de regel zal EED wel op de basisschool naar boven (moeten) komen.